

ИДЕЈНО РЕШЕЊЕ ОБЈЕКТА ЗАЈЕДНИЧКОГ СТАНОВАЊА**THE CONCEPTUAL DESIGN OF THE COHOUSING***Јована Отто, Факултет техничких наука, Нови Сад***Област – АРХИТЕКТУРА**

Кратак садржај – Заједничко становање је осмишљен како би олакшао у социјалном и економском смислу живот, спојио становништво које има заједничке циљеве и активности. Почело је у Данској. Први покушај да се изгради данска заједница за становање почео је у зиму 1964. године када је дански архитекта Јан Гудманд-Хојер окупио групу пријатеља да разговарају о актуелним стамбеним опцијама. Заједничко становање нуди многе предности, како финансијске тако и емоционалне, као и могућности за становнике да буду укључени у стварање, развој и одржавање своје заједнице. Цохоусинг зависи од тога да становници живе и раде заједно за заједницу, што за неке може бити превише заједничтва. Жестоко независним људима и озбиљно интровертним, таквима ће можда бити угодније негде другде. Заједничко становање може понудити одговоре на низ проблема са којима се суочавају савремена друштва укључујући отуђеност, друштвена изолација и одрживост живота. Заједничко становање може играти велику улогу у одрживости будућег становања..

Кључне речи: Заједничко становање, обновљиви ресурси, социјализација, социјални аспект, економски аспект

Abstract – Cohousing is a concept designed to facilitate life both socially and economically, bringing together individuals with shared goals and activities. It started in Denmark, with the first attempt to create a Danish housing community occurring in the winter of 1964 when Danish architect Jan Gudmand-Hoyer gathered a group of friends to discuss current housing options. Cohousing offers many advantages, both financial and emotional, as well as opportunities for residents to be involved in the creation, development, and maintenance of their community. It relies on residents living and working together for the benefit of the community, which may be too much togetherness for some. Highly independent individuals and serious introverts may find it more comfortable to live elsewhere. Cohousing can address a range of issues faced by modern societies, including alienation, social isolation, and sustainability in living.

Keywords: Shared housing, renewable resources, socialization, social aspect, economic aspect

НАПОМЕНА:

Овај рад произтекао је из мастер рада чији ментор је била др Саша Медић, доцент.

1. УВОД

Заједничко становање је облик стамбене колективне заједнице која уједињује појединце и породице тако да заједно користе делове животног простора, а имају заједничке циљеве и активности. Осмишљена је како би у социјалном и економском смислу олакшала живот и омогућила већем броју људи да функционирају складно као једна породица. Предност цохоусинг-а је међусобно размењивање у свакодневним кућним пословима и помоћ при чувању деце. У цохоусинг заједници не постоји отуђење типично за модерни стил живота када се људи у суседству уопште не познају. Заједницом у потпуности управљају становници и она је у њиховом власништву. Заједнички простори обично имају заједничку кућу, која може укључивати велику кухињу и трпезарију, вешерај, просторе за рекреацију, као и пословни простор. Заједнички отворени простор може укључивати паркинг, шеталишта, отворени простор и баште. Комшије такође деле ресурсе као што су алати и косилице.

2. ПОЈАМ „COHOUSING“

“Cohousing” односно заједничко становање се односи на облик заједничког становања где група људи дели ресурсе и заједничке просторе, док истовремено одржава приватност својих домова. Овај концепт наглашава сарадњу и активно учешће становника у креирању и одржавању заједнице. Цохоусинг има за циљ да побољша социјалну повезаност и пружи подршку међу члановима заједнице, чиме се смањује отуђеност и повећава квалитета живота. [1]

3. ПРЕДНОСТИ

Заједничко становање представља иновативан приступ заједничком становању који се фокусира на сарадњу и заједничтво међу становницима. Овај модел омогућава људима да деле ресурсе, простор и активности, чиме се јача социјална повезаност. Поред тога, цохоусинг нуди и бројне предности које побољшавају квалитет живота и олакшавају свакодневне изазове. [2] [3]

Социјална повезаност: Помаже у смањењу осећаја изолације и промовише међусобну подршку међу члановима заједнице.

1. **Економичност:** Заједничко коришћење ресурса смањује трошкове живота, укључујући трошкове становања и одржавања.
2. **Активно учешће:** Становници су укључени у доношење одлука и развој заједнице, што јача осећај припадности и одговорности.
3. **Одрживост:** Промовише еколошки одрживе праксе кроз дељење ресурса и заједничке пројекте.
4. **Разне активности:** Стварају се могућности за заједничке активности и догађаје, што обogaђује свакодневни живот.

4. ИЗАЗОВИ

Изазови или проблеми на које се може наићи приликом разраде пројекта су многобројни:

1. **Диверзитет потреба:** Становници често имају различите жеље и потребе, што може отежати постизање консензуса у дизајну заједничких простора и услуга.
2. **Правни и административни оквири:** Навигација кроз законе и регулативе везане за заједничко становање може бити компликована, посебно у вези са власничким правима и одговорностима.
3. **Финансијски модели:** Осигуравање адекватног финансирања за изградњу и одржавање заједнице може бити изазовно, посебно када се ради о алтернативним моделима становања. [4]
4. **Комуникација међу станарима:** Успостављање ефектног система комуникације и сарадње међу будућим станарима је кључно, али може бити тешко због различитих личности и стилова комуникације.
5. **Одржавање заједничких ресурса:** Организовање и управљање заједничким просторима и ресурсима захтева сталну сарадњу и ангажман свих чланова заједнице, што може бити изазовно у пракси. [5]

5. НОВОПРОЈЕКТОВАНО

У данашњем свету, који је обележен брзим технолошким напретком и дигитализацијом, често заборављамо на вредност традиционалних заната и вештина. Док технологија омогућава тренутни приступ разним производима и услугама, занатлије, чије су вештине обликовале нашу културу и економију, често остају у сенци. У прошлости, занатлије су биле кључни део заједнице. Њихов рад није се сводио само на производњу; они су често били и безбедна лука за локалне економије. Многи од њих су имали стабилне послове који су им омогућили да обезбеде стамбена решења за себе и своје породице. Овакав систем подршке је доприносио јачању заједница и очувању занатства.

Данас, међутим, ситуација се значајно променила. Многи занатлије се суочавају са изазовима као што су нестабилност посла, недостатак ресурса и опадајуће интересовање за традиционалне вештине. Ова ситуација је забрињавајућа, јер занатство не само да обезбеђује квалитетне производе, већ и чува културно наслеђе.

Наша идеја је да окупимо занатлије на једном месту, стварајући платформу која ће омогућити међусобно повезивање, размену знања и ресурса. Овакав приступ не само да би помогао занатлијама да се боље организују, већ би и потрошачима пружио прилику да препознају и цене рад ових вештака.

Кроз ову иницијативу, желимо да подстакнемо заједницу да се врати коренима, да подржи локалне занатлије и да препозна вредност ручно рађених производа. Верујемо да је очување занатства кључно за одрживу економију и богатство културног наслеђа које треба пренети будућим генерацијама.

Формирање квартова са различитим струкама радионица представља иновативан приступ урбаном дизајну, који се фокусира на стварање мултифункционалних простора који задовољавају потребе занатлија и њихових породица. Ови квартови су конципирани тако да омогућавају рад, живот и међусобну интеракцију, чиме се ствара заједница унутар ширег урбаног окружења.

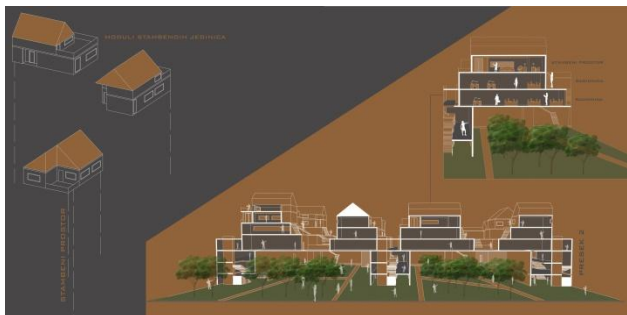
Квартови су организовани у модуле који представљају радионице специфичне за одређене занате. Свака радионица је повезана са стамбеним делом, што омогућава занатлијама да живе близу свог места рада, чиме се олакшава свакодневна рутина. Ови стамбени модули су дизајнирани да пруже удобност и функционалност за породице, док радионице нуде простор за креативни рад.

Постојећи кубуси на четири етаже су трансформисани у заједничке просторе за дружење, чиме се ствара кохезивна веза међу станарима. Ови простори могу укључивати кафиће, библиотеке, или места за окупљање, што додатно подстиче социјализацију и интеракцију међу члановима заједнице.

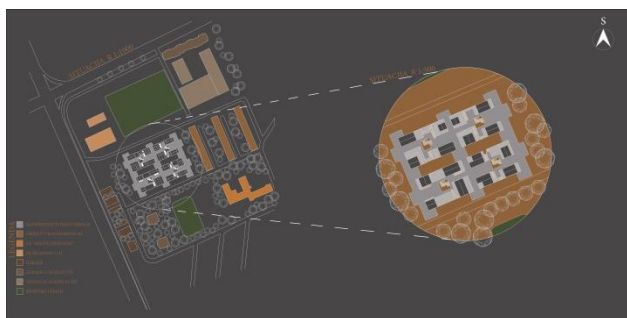
Један од кључних аспеката овог дизајна је оријентација модула према сунцу. Истраживања су показала да је сунчева светлост најинтензивнија на јужној и јужноисточној страни, што је узето у обзир приликом постављања модула. Најнижи модули су постављени с те стране, док су се вишеструки модули организовали ка северној и северозападној страни. Ова стратегија омогућава оптималну употребу природног светла, обезбеђујући да сваки модул ужива у дневној светлости током већег дела дана.

Оваква организација не само да повећава квалитет живота становника, већ и подстиче еколошке праксе кроз ефикасно коришћење природног светла, што смањује потребу за вештачким осветљењем. Поред тога, стварање заједничких простора јача заједништво међу станарима, омогућавајући им да се боље повежу и размењују искуства.

Идеја о организацији простора темељи се на концепту који повезује заједничке и приватне сфере живота у стамбеном објекту.

Фотографија 1. *Изометријски приказ стамбених јединица и пресеци кроз објекат*

Фотографија 2. *Ситуациони приказ објекта на парцели*

У приземљу и осталим спратовима постојећих зграда се предвиђају простори за дружење и окупљање, што може укључивати кухиње, играонице, или заједничке дневне собе. Ови простори су осмишљени да подстичу интеракцију међу станарима, јачајући осећај заједнице и пружајући прилике за социјализацију. Како се пење ка вишим спратовима, дизајн објекта се мења у правцу приватности. На вишим нивоима би се налазили станови са више приватности, где су појединци и породице заштићени од буке и гужве које могу настати у заједничким просторима. Ова подела омогућава станарима да уживају у предностима заједнице, а истовремено имају свој лични простор за одмор и приватност.

Како би се додатно обогатио простор, додати модули у објекту могу бити претворени у радионице за разноврсне занатске послове. Ове радионице могу обухватати различите вештине, као што су керамика, сликање, израду накита или шивење. Овај приступ не само да омогућава станарима да развијају своје креативне способности, већ такође доприноси стварању заједнице кроз заједничке пројекте и активности.

Повезивање простора за дружење са радионицама може створити динамичну и инспиративну средину. Станари ће имати прилику да уче једни од других, размењују идеје и вештине, те тако додатно учврсте међусобне односе. Овакви простори могу постати центри креативности и иновације, где се окупљају

људи са сличним интересовањима, доприносећи тако јачању заједнице и културног идентитета.

На самом врху објекта, додавање модула са једним или два спрата, који су претворени у станове или приватне просторе, представља кључни део концепта. Ови спратови нуде станарима интимност и приватност, омогућавајући им да се повуку из заједничких простора и уживају у свом личном окружењу.

Ови станови могу бити дизајнирани са различитим распоредима и величинама, да би се прилагодили потребама различитих породица или појединаца. Укључивање тераса или балкона у ове просторе може додатно обогатити животни стил станара, омогућавајући им да уживају у отвореном простору и природи.

Комбинација заједничких простора у приземљу и приватних станова на врху ствара јединствену динамику унутар заједнице. Станари могу уживати у друштвеним активностима и догађањима у заједничким просторима, док се истовремено осећају заштићено у својим приватним становима.

Оваква организација простора не само да подржава социјалну интеракцију, већ и омогућава станарима да развијају свој лични живот и приватност. У коначници, спајање заједничког и приватног кроз ову архитектонску концепцију може значајно побољшати квалитет живота унутар заједнице, стварајући хармонично окружење које задовољава различите потребе њених чланова.

Фотографија 3. *Амбијентални приказ*

6. ЗАКЉУЧАК

Заједничко становање се показао као веома успешан модел одрживог заједничког становања, пружајући људима прилику да живе у подржавајућим заједницама које промовишу интеракцију, сарадњу и дељење ресурса. Овај приступ укључује мањи број људи са сличним интересовањима и вредностима који заједно планирају и развијају заједницу према својим потребама.

Кључни аспект овог модела је расподела кућних послова и заједничких обавеза, што доприноси одржавању хармоније и омогућава члановима више слободног времена за личне активности. У оваквим

заједницама, чланови често деле одговорности као што су кување и чишћење, што смањује оптерећење појединаца и омогућава им да уживају у квалитетнијем начину живота.

Цохоусинг такође пружа јединствену прилику за изградњу међуљудских односа. За младе, овај модел може отворити врата новим познанствима и пријатељствима, док старијим особама помаже да превазиђу усамљеност и осећај изолације. Уз то, заједничке активности, као што су излети и радионице, додатно јачају везе међу члановима. Поред емоционалне подршке, цохоусинг доноси практичне користи, као што су смањење трошкова кроз дељење ресурса, што обогаћује свакодневни живот и јача осећај припадности. Ова форма становања омогућава људима да заједно граде бољу будућност, оснажени заједничким вредностима и циљевима.

7. ЛИТЕРАТУРА

- [1] What is cohousing? (2018.) Preuzeto sa:
<https://www.communityledhomes.org.uk/what-cohousing>
- [2] "Cohousing: A Contemporary Approach to Housing Ourselves" - Charles Durrett
- [3] "The Cohousing Handbook: Building a Place for Community" autora Chris ScottHanson i Kelly ScottHanson
- [4] Kathryn McCamant and Charles Durrett, "Creating Cohousing: Building Sustainable Communities"
- [5] Chery Gladu (2018.) Cohousing is an inclusive approach to smart, sustainable cities Preuzeto sa:
<https://theconversation.com/cohousing-is-an-inclusive-approach-to-smart-sustainable-cities-105208>

Кратка биографија:

Јована Отто рођена 24. априла 1998. године у Суботици. Средњу Политехничку школу у Суботици завршава 2017. године и исте године уписује основне академске студије на факултету техничких наука у Новом Саду смер Архитектура и урбанизам. Основне академске студије завршава 2021. Године са звањем „дипломирани инжењер архитектуре”. контакт: jovana98otto@gmail.com